

DONNA
LEON

EEUWIGE JEUGD

VERTAALD DOOR
LILIAN SCHREUDER

2017
Amsterdam

Voor Megan en Martin Meyer

Ah! Perché, oh Dio!
Perché non mi lasciasti
Crudel, morir nell'acque, e mi salvasti?

Ah! Waarom, o God!
Hebt u mij, o wrede God,
Niet laten verdrinken in het water, maar hebt u mij gered?

Radamisto
Händel

Hij had altijd al een hekel gehad aan formele diners, en dit diner was er zo een. Het maakte voor Brunetti niets uit dat hij een paar van de gasten aan de lange tafel al kende, en evenmin werd zijn irritatie minder doordat het diner werd gehouden in het huis van zijn schoonouders en dus in een van de mooiste *palazzi* van de stad. Hij was door zijn vrouw en zijn schoonmoeder min of meer gedwongen om te komen, want volgens hen zou zijn positie in de stad glans aan de avond geven.

Brunetti had benadrukt dat zijn 'positie' van *commissario di polizia* echt geen glans zou geven aan een diner dat werd gehouden voor rijke buitenlanders. Zijn schoonmoeder had echter de tactiek van een bordercollie gebruikt die hij haar al een kwarteeuw zag toepassen. Ze ging eerst in een boog om hem heen, zette hem in beweging, om hem uiteindelijk naar de plek te drijven waar ze hem hebben wilde. Toen hij geen kant meer op kon, had ze eraan toegevoegd: 'Bovendien wil Demetriaan je graag zien, en je zou mij een groot plezier doen als je met haar zou willen praten, Guido.'

Brunetti had zich gewonnen gegeven en nu zat hij dus te dineren met *contessa* Demetriaan Lando-Continui, die volkomen op haar gemak aan het uiteinde van de lange tafel zat die niet van haar was. Tegenover haar aan het andere uiteinde van de tafel zat haar hartsvriendin, *contessa* Donatella Falier, aan wie ze had gevraagd of ze haar huis mocht gebruiken om dit diner te kunnen geven. Een ge-

sprongen waterleiding in de kamer boven haar eigen eetkamer, die ervoor had gezorgd dat een flink deel van het plafond omlaag was gekomen, had de eetkamer voor de komende tijd onbruikbaar gemaakt, en ze had zich tot haar vriendin gewend voor hulp. Ook al was contessa Falier niet betrokken bij de stichting waarvoor dit benefietdiner werd gegeven, toch wilde ze haar vriendin graag helpen, en zo zaten de twee gravinnen, een beetje zoals boekensteunen, aan de uiteinden van de tafel waaraan nog acht andere mensen zaten.

Contessa Lando-Continui was een kleine vrouw die Engels sprak met een licht accent, en zo zacht dat ze zich moest inspannen om de hele tafel te kunnen bereiken. Het leek haar echter gemakkelijk af te gaan om in het openbaar te spreken. Ze had aandacht besteed aan haar uiterlijk: haar goudblonde krullenkapsel was kortgeknipt in een jeugdige stijl, die volkomen natuurlijk leek voor iemand die zo klein was als zij. Ze droeg een donkergroene jurk met lange mouwen die maakten dat de aandacht op haar handen viel, met lange vingers, slank en nergens een spoor van ouderdomsvlekken. Haar ogen hadden bijna dezelfde kleur als die van haar jurk en pasten mooi bij de haarkleur die ze had gekozen. Terwijl hij haar bestudeerde, werd Brunetti gesterkt in zijn overtuiging dat ze een halve eeuw geleden een bijzonder aantrekkelijke vrouw moest zijn geweest.

Terwijl Brunetti zijn aandacht weer richtte op haar toespraak, hoorde hij haar zeggen: 'Ik had het geluk om te mogen opgroeien in een ander Venetië, niet dit schouwtoneel dat voor de toeristen is gecreëerd om hun het beeld te geven van een stad waar ze in zekere zin niet echt zijn geweest.' Brunetti knikte en ging door met het eten van zijn spaghetti met schelpdieren. Hij bedacht dat die erg leek op de spaghetti zoals Paola die klaarmaakte, waarschijnlijk omdat de

kokkin die het gerecht had bereid dezelfde vrouw was die Paola had leren koken.

‘Het is niet iets om blij van te worden dat het stadsbestuur er alles aan doet om zo veel mogelijk toeristen hierheen te halen. Tegelijkertijd,’ zei de contessa, en ze liet haar ogen snel over de gezichten vóór haar gaan, ‘worden Venetiaanse gezinnen verdreven, omdat ze het zich niet kunnen veroorloven hier een huis te kopen of te huren.’ Haar verdriet was zo voelbaar dat Brunetti over de tafel heen naar zijn vrouw, Paola, keek en haar blik ving. Ze knikte.

Aan de linkerkant van de contessa zat een jonge Engelsman die was voorgesteld als lord Zo en Zo. Aan zijn andere kant zat een befaamde Engelse historica. Brunetti had haar boek over het huis Savoye gelezen en het goed gevonden. De uitnodiging aan professor Moore was misschien te danken aan het feit dat ze in haar boek niets had vermeld over de betrokkenheid van de familie Lando-Continui bij het regime van Mussolini. Aan haar linkerkant zat een andere Engelsman, die aan Brunetti was voorgesteld als bankier, en verder tegenover Brunetti zat zijn eigen vrouw rechts van haar moeder.

Brunetti zat dus naast zijn schoonmoeder en tegenover zijn vrouw. Hij vermoedde dat deze tafelschikking op de een of andere manier een inbreuk was op de etiquetteregels, maar zijn opluchting dat hij zo dicht bij hen zat, maakte een einde aan zijn zorgen over hoffelijkheid. Links van hem zat de partner van de bankier, een vrouw die hoogleraar burgerlijk recht in Oxford bleek te zijn, naast haar een man die Brunetti in de loop der jaren regelmatig op straat was tegengekomen en tot slot een Duitse journalist die al jaren in de stad woonde en die tegenwoordig zo cynisch was dat hij voor een Italiaan kon doorgaan.

Brunetti liet zijn blik heen en weer gaan tussen de twee

gravinnen en was, zoals altijd wanneer hij hen samen zag, verbaasd over de wonderlijke combinaties die het leven voor ons in petto heeft. Contessa Falier had de andere contessa geërfd toen die weduwe was geworden. Hoewel ze al jaren bevriend waren, was de band tussen hen sterker geworden na de dood van *conte* Lando-Continui. Ze waren van goede vriendinnen uiteindelijk hartsvriendinnen geworden, iets waarover Brunetti zich telkens opnieuw verwonderde als hij de tweede contessa zag, die met haar nuchterheid zo totaal anders was dan zijn schoonmoeder. Contessa Lando-Continui was altijd beleefd tegen hem, af en toe zelfs hartelijk, maar hij wist nog steeds niet of ze hem zag als een aanhangsel van zijn vrouw en schoonmoeder. Voelden de meeste vrouwen dat zo, vroeg hij zich weleens af.

‘Ik herhaal,’ hervatte contessa Lando-Continui haar verhaal, en Brunetti richtte zijn volle aandacht weer op haar. Terwijl ze wat op adem probeerde te komen om die belofte te kunnen vervullen, werd ze onderbroken door een zwierig handgebaar van de tweede man aan haar rechterkant, degene die Brunetti meende te herkennen. Hij had donker haar, was tegen de veertig en droeg een baard en een snor die duidelijk beïnvloed leken door de stijl van de laatste Russische tsaar. Hij begon luid te spreken in de pauze die zijn gebaar had veroorzaakt.

‘Contessa,’ begon hij terwijl hij langzaam overeind kwam, ‘we zijn er allemaal schuldig aan dat we de toeristen aanmoedigen om te komen, zelfs u.’ De contessa draaide zich naar hem toe, kennelijk verward door deze ongewone combinatie van de woorden ‘schuldig’ en ‘u’, en misschien nerveus dat deze man op de een of andere manier iets wist waardoor die twee woorden terecht waren samengevoegd. Ze plaatste haar handen met de palmen omlaag en langzaam aanspannend aan weerszijden van haar bord, alsof ze

zich voorbereidde om het tafelkleed naar de grond te trekken mocht het gesprek in de richting van die combinatie gaan.

Een verwarde stilte daalde over de tafel neer. De man glimlachte in haar richting en maakte gebruik van de opening die door de stilte werd veroorzaakt. Hij sprak Engels, omdat de meerderheid van de mensen aan tafel Engels was, en liet zijn blik over het gezelschap gaan. ‘Want zoals u allemaal weet, hebben de rijke schenkingen van onze gastvrouw voor de restauratie van een aantal monumenten in de stad ervoor gezorgd dat veel van de schoonheid van Venetië behouden is gebleven. Daardoor is de stad als aantrekkelijke reisbestemming een prioriteit geworden voor degenen die de wonderen van een stad naar waarde schatten en ervan willen genieten.’ Hij keek om zich heen en glimlachte naar zijn gehoor.

Omdat hij dicht bij haar stond en duidelijk sprak, kon de contessa de woorden ‘rijke schenkingen’ niet gemist hebben. Bij het horen ervan verzachtte haar gelaatsuitdrukking en ontspande ze haar doodsgreep op het tafelkleed. Ze hief een hand, palm naar voren, in zijn richting, alsof ze hoopte zo alle lof te kunnen stoppen. Maar, zo overpeinsde Brunetti, de stem der waarheid valt niet te loochenen, en dus pakte de man zijn glas en hief dat. Had hij die speech soms uit zijn hoofd geleerd, vroeg Brunetti zich af, omdat het er zo gemakkelijk uit was gekomen.

Toen hij zich wat naar voren boog en zag dat de man een flink postuur had, herinnerde Brunetti zich ineens dat hij een paar jaar geleden aan hem was voorgesteld tijdens een bijeenkomst van de Circolo Italo-Britannico. Dat zou zijn vlotte Engels kunnen verklaren. Een kleine foto van zijn bebaarde gezicht was een paar weken geleden verschenen in de *Gazzettino*, waarbij werd vermeld dat hij door de com-

missie Beeldende Kunst was benoemd om een onderzoek te leiden naar de beeldhouwde marmeren gevelstenen in de stad. Brunetti had het artikel gelezen omdat er zich vijf van dergelijke gevelstenen boven de deur van Palazzo Falier bevonden.

‘Beste vrienden, en vrienden van La Serenissima,’ ging hij verder, waarbij zijn glimlach warmer werd, ‘ik wil graag de vrijheid nemen om een toast uit te brengen op onze gastvrouw, contessa Demetria Lando-Continui, en ik wil haar graag bedanken, persoonlijk als Venetiaan en beroepsmatig als iemand die werkt aan het behoud van de stad, voor wat zij heeft gedaan om de toekomst van mijn stad te beschermen.’ Hij keek in de richting van de contessa, glimlachte en voegde eraan toe: ‘Onze stad.’ Daarna hief hij zijn vrije hand om de anderen te omvatten en zo het gevoel te voorkomen dat hij de niet-Venetianen had buitengesloten, terwijl zijn glimlach breder werd. ‘Uw stad. Want u hebt Venetië in uw hart gesloten en deel gemaakt van uw dromen en daardoor bent u, samen met ons, *Veneziani* geworden.’ Dit laatste werd gevolgd door een applaus dat zo lang aanhield dat hij uiteindelijk zijn glas neerzette en beide handen in de lucht stak om het enthousiasme van hun reactie wat in te tomen.

Brunetti had nu graag naast Paola gezeten, want hij wilde haar vragen of ze misschien het risico liepen in charmeschock te raken; een snelle blik in haar richting bevestigde dat ze zijn bezorgdheid deelde.

Toen het weer stil was geworden, ging de man verder. Deze keer wendde hij zich rechtstreeks tot de contessa: ‘Weet alstublieft dat wij, leden van Salva Serenissima, intens dankbaar zijn voor uw leiderschap bij onze pogingen ervoor te zorgen dat de levende structuur van de stad waar we zo van houden, een integraal, inspirerend deel van ons leven en onze hoop kan blijven.’ Hij hief opnieuw zijn glas, maar de-

ze keer zwaaide hij ermee in een iedereen omvattende cirkel van lof.

De bankier en zijn partner gingen staan, als aan het eind van een bijzonder ontroerende voorstelling, maar toen ze merkten dat de anderen aan de tafel op hun stoel bleven zitten, streek de bankier een kreukel in de knie van zijn broek glad en ging zitten, terwijl zij zorgvuldig haar rok onder zich vouwde, alsof dat de reden was geweest waarom ze overeind waren gekomen.

Salva Serenissima, dacht Brunetti, die nu begreep dat de man een bepaalde band met de contessa had. Maar voordat hij kon bedenken wat de spreker nu precies voor de organisatie deed, dreunde een diepe mannenstem in het Engels: 'Hear, hear,' alsof dit het Hogerhuis was en zijne lordschap zijn instemming wilde betuigen. Brunetti forceerde een glimlach en toostte samen met de anderen, hoewel hij het niet afmaakte door een slok te nemen. Zijn blik ging opnieuw naar Paola, nu voor driekwart en profil, terwijl ze langs de tafel naar de vriendin van haar moeder keek. Alsof ze zijn aandacht voelde, draaide Paola haar hoofd naar hem toe en deed haar ogen langzaam dicht en daarna weer open, alsof haar was verteld dat de kruisiging nu pas was begonnen en er nog een aantal spijkers zouden volgen.

De man die had gesproken, en nu kennelijk door zijn voorraad lofprijzingen heen was, ging zitten en richtte zich op zijn inmiddels koud geworden gerecht. Contessa Lando-Continui deed hetzelfde. De anderen probeerden hun diverse gesprekken te hervatten. Binnen een paar minuten werd het diner voortgezet onder het getinkel van zilveren stemmen en zilveren bestek.

Brunetti wendde zich tot zijn schoonmoeder en merkte dat de bordercollie was teruggeroepen en had plaatsgemaakt voor een suffige poedel, zeer decoratief maar tegelijk

verveeld en onoplettend. Contessa Falier, die zag dat Paola druk in gesprek was met de bankier, legde haar vork neer en schoof naar achteren op haar stoel. Brunetti merkte op dat de vrouw aan zijn linkerkant geanimeerd zat te praten met de man die een toast had uitgebracht op contessa Lando-Continui, dus richtte hij zijn aandacht weer op zijn schoonmoeder, een vrouw wier meningen hem vaak verrasten, net als de wijdverspreide bronnen die ze raadpleegde om die te vormen.

Hun gesprek nam een wending naar de verhalen van die week over het gigantische MOSE-ingenieursproject, dat was bedoeld om de stad te beschermen tegen het gevaar van de oprukkende hoogwaterstanden. Net als veel inwoners van de stad hadden ze allebei vanaf het allereerste begin al gedacht dat het hele project stonk: alles wat er in de laatste drie decennia was gebeurd, had die stank alleen maar erger gemaakt. Brunetti had te veel gehoord en gelezen om nog enige hoop te koesteren dat het moderne en waanzinnig dure systeem van enorme stalen barrières, bedoeld om de lagune af te sluiten van de zee, ooit echt zou werken. De enige zekerheid was dat de onderhoudskosten elk jaar hoger zouden worden. Het lopende onderzoek naar de verdwenen miljoenen, misschien zelfs nog heel wat meer, was voornamelijk in handen van de Guardia di Finanza: de plaatselijke politie wist weinig meer dan wat er in de kranten had gestaan.

Bij de eerste onthullingen over de omvang van de ontvreemding van Europees geld was het stadsbestuur in woede uitgebarsten, wat al snel veranderde in gêne toen een vooraanstaande politicus eerst beweerde dat hij er niets mee te maken had, om later toe te geven dat een deel van het geld, bestemd voor het MOSE-project, inderdaad zijn weg had gevonden naar zijn verkiezingscampagne. Maar,

zo stelde hij nadrukkelijk, hij had nooit ook maar een euro voor persoonlijk gebruik genomen, kennelijk in de overtuiging dat een verkiezing kopen minder verwerpelijk was dan een Brioni-pak kopen.

Nadat hij kort blijk had gegeven van zijn verontwaardiging, kreeg Brunetti's aangeboren gezonde verstand weer de overhand en verwierp hij afkeer als een verkeerde reactie. Beter om te denken als een Napolitaan en het allemaal te beschouwen als theater, als een klucht waarin onze leiders hun rol spelen, doen wat ze het best kunnen.

Hij voelde het moment waarop ze allebei genoeg kregen van het onderwerp. 'U kent haar al lang, toch?' vroeg Brunetti, waarbij hij even knikte in de richting van het andere uiteinde van de tafel, waar contessa Lando-Continui zat te praten met de Duitse journalist.

'Sinds ik naar Venetië ben gekomen,' zei ze. 'Jaren geleden.' Brunetti wist niet zeker hoe blij ze daarover klonk; ze had in al die jaren nooit veel getoond van haar gevoelens voor de stad waarvoor ze haar geboortestad Florence had verlaten, buiten haar liefde voor haar familie.

'Ze kan een dominant kreng zijn, ik weet het, maar ze is ook vrijgevig en vriendelijk.' Contessa Falier knikte ter bevestiging van wat ze net had gezegd en voegde eraan toe: 'Ik ben bang dat de meeste mensen dat niet zien. Maar de arme ziel ziet dan ook niet zoveel mensen.'

Contessa Faliers blik ging langs de tafel voordat ze er zacht achteraan zei: 'Dit is een uitzondering. Ze is weliswaar gastvrouw bij dit soort diners met potentiële sponsors, maar ze houdt er eigenlijk helemaal niet van.'

'Maar waarom doet ze het dan? Ze hebben vast wel een kantoor voor het werven van fondsen.'

'Omdat iedereen graag mensen van adel ontmoet,' antwoordde ze.

‘Wat houdt dat in?’

‘Ze is gravin, dus mensen scheppen er graag over op dat ze aan haar tafel hebben gezeten.’

‘In dit geval,’ zei hij, terwijl hij in de vertrouwde eetkamer om zich heen keek, ‘is het niet eens haar eigen tafel.’

De contessa lachte.

‘Dus zij nodigt hen hier uit en u verzorgt het diner, en in ruil daarvoor geven ze een bijdrage aan Salva Serenissima?’ vroeg Brunetti.

‘Zoiets,’ gaf de contessa toe. ‘Ze zet zich helemaal in voor de stichting en met het ouder worden is ze het steeds belangrijker gaan vinden dat jonge Venetianen hier kunnen blijven wonen en hier hun kinderen kunnen grootbrengen. Niemand anders bekommert zich daarom.’ Haar blik ging weer langs de tafel. Toen keek ze naar Brunetti en zei: ‘Ik vraag me af of hetgeen Salva Serenissima heeft gedaan aan de kleinere mozaïeken van de kathedraal van Torcello wel zo goed was. Op sommige plaatsen kun je zien wat de nieuwe tesserae zijn. Maar ze hebben ook ander restauratiewerk gedaan, dus het is meer goed dan slecht.’

Omdat hij al jaren niet meer in de kathedraal was geweest en slechts een vage herinnering had aan zondaars die naar de hel werden gestuurd en aan veel roze vlees, kon Brunetti alleen maar zijn schouders ophalen en zuchten – iets wat hij de afgelopen jaren al vaak had gedaan.

Brunetti liet zijn stem dalen en onttrok zich aan de gedachte van zondaars die naar de hel gingen en vroeg: ‘Wie is die man die net sprak?’

Voordat ze antwoord gaf, pakte contessa Falier haar servet op en drukte dat tegen haar lippen, waarna ze een slokje water nam. Allebei keken ze naar de man aan de andere kant van de tafel en zagen dat hij nu over de tafel heen zat te praten met de historica, die aantekeningen leek te maken

op een stukje papier terwijl ze naar hem luisterde. Contessa Lando-Continui en de Engelse lord waren verdiept in een gemoedelijk gesprek, waarbij hij in luid Italiaans met een zwaar accent sprak.

Zijn schoonmoeder voelde zich kennelijk beschermd door de zware dreun van die stem, leunde in de richting van Brunetti en zei: ‘Dat is Sandro Vittori-Ricciardi. Hij is een protegé van Demetria.’

‘En wat doet hij?’

‘Hij is binnenhuisarchitect en restaurateur van steen en marmer; hij werkt voor haar stichting.’

‘Dus hij is betrokken bij de dingen die zij voor de stad doet?’ vroeg Brunetti.

Haar toon werd scherper. ‘Die “dingen” besparen de stad ongeveer drie miljoen euro per jaar, vergeet dat niet, Guido. Naast het geld voor de restauratie van de appartementen die worden verhuurd aan jonge gezinnen.’ Om het belang ervan te benadrukken, voegde ze er nog aan toe: ‘Het komt in de plaats van het geld dat de regering niet meer wil geven.’

Brunetti voelde dat er iemand achter hem stond en ging rechtop zitten om de bediende de gelegenheid te geven zijn bord weg te halen. Hij pauzeerde totdat ook het bord van de contessa was verwijderd, en zei op verzoenende toon: ‘Natuurlijk hebt u gelijk.’

Hij wist dat het diner van vanavond bedoeld was om potentiële buitenlandse donateurs en in Venetië geboren en getogen bewoners samen te brengen – hij was daar één van. Kom naar de dierentuin en maak kennis met de dieren, die dankzij uw donatie kunnen blijven leven in hun natuurlijke omgeving. Kom rond voedertijd. Brunetti vond het deel van zichzelf dat deze gedachten opriep niet fraai, maar hij wist te veel om ze te kunnen onderdrukken.

Contessa Lando-Continui probeerde al jaren, zo wist hij,

om geld los te krijgen van graaf Falier. Hij was vriendelijk maar onvermurwbaar geweest bij het afweren van elke poging. ‘Als er niet zoveel werd gestolen, Demetriana, dan zou de stad de restauraties kunnen betalen, en als de families en vrienden van politici geen huizen van de overheid zouden krijgen, zou je de mensen niet hoeven vragen om te helpen bij de restauratie van appartementen,’ had Brunetti de conte ooit eens tegen haar horen zeggen.

Onverstoorbaar door de opmerkingen van graaf Falier bleef ze hem uitnodigen voor haar diners – ze had hem zelfs uitgenodigd voor dit diner in zijn eigen huis – maar telkens als ze dat deed, herinnerde de conte zich opeens een onverwachte vergadering in Caïro of een diner in Milaan. Eén keer had hij zich zelfs verontschuldigd door de premier te noemen; vanavond was het, voor zover Brunetti wist, een afspraak met een Russische wapenleverancier. Brunetti dacht dat het de conte niet veel kon schelen hoe geloofwaardig zijn excuses waren, zolang hij zichzelf maar kon vermaken door verhalen te verzinnen die de contessa zouden agiteren.

Dus daar zaten ze dan in zijn afwezigheid, zijn schoonmoeder, Paola en hijzelf, aangeboden als een zoethoudertje na de aandrang van de contessa, en misschien als een extra-tje voor de bezoekers: niet alleen contessa Lando-Continui maar ook nog eens contessa Falier – twee echte aristocraten voor de prijs van een. En de volgende generatie erbij gevoegd als aardigheidje.

Het dessert werd opgediend, een *ciambella con zucca e uvetta*, wat Brunetti in verrukking bracht, net als de zoete wijn die erbij werd geserveerd. Toen het dienstmeisje nog eens langskwam voor een tweede portie, ving Paola de blik van haar man. Hij glimlachte terug en schudde zijn hoofd bij het aanbod van het dienstmeisje, alsof hij dat al van plan

was geweest. Het lukte hem niet om Paola om de tuin te leiden, maar zichzelf wist hij wel te overtuigen.

Toen hij dat had gedaan, vond hij dat hij alle recht had om een klein glas grappa aan te nemen. Hij duwde zijn stoel een beetje naar achteren, strekte zijn benen uit en hief zijn glas.

Alsof er geen onderbreking was geweest, keerde contessa Falier terug op hun eerdere gespreksonderwerp en vroeg: 'Ben je nieuwsgierig naar hem omdat hij voor haar werkt?' Ze schoof het glas grappa opzij dat de ober voor haar had neergezet.

'Ik ben nieuwsgierig naar de reden waarom hij denkt dat het nodig is haar zo te vleien,' was het beste antwoord dat Brunetti kon bedenken.

De contessa glimlachte en vroeg: 'Komt het doordat je politieman bent dat je achterdochtig bent over menselijke motieven?' Ze sprak nu op normale toon, omdat de conversatie algemener was geworden en individuele stemmen niet meer verstaanbaar waren.

Voordat Brunetti kon antwoorden, legde contessa Lando-Continui haar lepel neer en, terwijl ze naar haar vriendin aan de andere kant van de tafel keek alsof ze haar om toestemming vroeg, verkondigde ze: 'Ik geloof dat de koffie in de *salone* geserveerd zal worden.' Sandro Vittori-Ricciardi kwam onmiddellijk overeind en ging achter haar stoel staan om die voor haar naar achteren te schuiven. De contessa kwam overeind en gaf hem een knikje om hem te bedanken. Ze stond toe dat hij haar arm pakte en met haar naar de *salone* ging. Ze liep door de deur die van de eetkamer naar de voorkant van het palazzo leidde, waarna de gasten zich in een wanordelijke rij bij haar aansloten.

Palazzo Falier bood uitzicht op wat in Venetië werd beschouwd als niet erg bijzondere palazzi aan de overkant van

het Canal Grande. Een paar van de gasten, die zich niet bewust waren van de middelmatigheid van de gebouwen, prezen de schoonheid ervan.

Brunetti nam de arm van zijn schoonmoeder terwijl ze naar de andere kamer liepen, waar ze naast Paola gingen staan. Brunetti zag de koffie op een ingelegd onyxen tafeltje staan. Hij ontdekte wel suiker maar geen melk, wat zou kunnen verklaren waarom alleen de Italianen koffie namen.

Toen hij merkte dat Vittori-Ricciardi in een diepgaand gesprek met de bankier en zijn partner verwickeld was, liep Brunetti langzaam naar een van de ramen en ging net binnen gehoorsafstand van hen staan.

‘Dat is een ander deel van ons erfgoed dat door de tijd vernietigd dreigt te worden,’ zei de Venetiaan.

‘Als het zo’n klein eiland is, waarom is het dan zo belangrijk?’ vroeg de bankier.

‘Omdat het een van de eerste plaatsen was waar mensen gingen wonen en bouwen; de oudste ruïnes stammen uit de zevende eeuw. De kerk – die met de mozaïeken – is ouder dan de meeste kerken in Venetië.’ Door de energie waarmee Vittori-Ricciardi sprak, had hij net zo goed kunnen praten over gebeurtenissen die vorig jaar of vorige week hadden plaatsgevonden.

‘En dat is wat u ons vraagt om te restaureren?’ De bankier klonk er niet echt van overtuigd dat dit een goed idee was.

‘Om te helpen restaureren, ja.’ De Venetiaan strekte zich naar de zijkant uit om zijn kopje neer te zetten, draaide zich toen om naar de anderen en zei tegen hen: ‘Er is een mozaïek van het laatste oordeel, en we zijn bang dat er ergens vanuit de achterkant water naar binnen dringt. We moeten de bron van dat vocht zien te vinden en het tegenhouden.’

‘Wat is er zo bijzonder aan?’ informeerde de Engelsman.

Het duurde lang voordat er een antwoord kwam, en Bru-

netti beschouwde die pauze als een teken van Vittori-Ricciardi's ergernis over die vraag. Daar was echter niets van te bespeuren toen hij antwoordde: 'Als we niet ingrijpen, zou het verloren kunnen gaan.'

'Maar dat weet u niet zeker?'

Brunetti deed een stap bij hen vandaan en zette zijn kop-en-schotel op een tafeltje neer. Daarna keerde hij terug naar het raam om zijn onverdeelde aandacht te geven aan een studie van de voorgevels aan de overkant.

'Ja, dat weten we wél zeker. Maar om dat te bewijzen moeten we achter het mozaïek zien te komen, in de structuur van de muur, en het duurt lang om toestemming voor zoiets te krijgen. Die moet uit Rome komen,' hoorde Brunetti Vittori-Ricciardi zeggen.

Er klonk iets van gepijnigde berusting in zijn stem. 'We wachten al vijf jaar op een antwoord uit Rome.'

'Waarom duurt dat zo lang?' vroeg de bankier, waardoor Brunetti zich afvroeg of dit soms zijn eerste bezoek aan Italië was.

'Er is een commissie – de Belle Arti – die goedkeuring moet geven voor restauraties. Je hebt hun toestemming nodig voordat je iets mag aanraken wat zo kostbaar is als dat.' Vittori-Ricciardi's verklaring maakte dat het klonk als een zinnig systeem, moest Brunetti toegeven.

'Jullie gaan het toch niet beschadigen; dat zouden ze moeten weten,' bleef de bankier doorgaan. Uit zijn toon bleek dat hij er moeite mee had om het te begrijpen.

'Het is hun taak om ervoor te zorgen dat onbevoegde mensen geen kunstobjecten kunnen beschadigen,' zei Vittori-Ricciardi tegen hem.

'Of stelen?' vroeg de vrouw, waardoor Brunetti vermoedde dat zij meer tijd in Italië had doorgebracht dan haar partner.

Brunetti keek net op tijd opzij om te kunnen zien hoe het dunne snorretje van Vittori-Ricciardi aan beide uiteinden omhoogkwam terwijl hij een moeizame glimlach toonde. ‘Het zal niet meevallen om een mozaïek te stelen.’

‘En wanneer zouden we ernaar mogen kijken?’ Dit vroeg de bankier.

‘Als u zegt wanneer u gelegenheid hebt, dan zouden we er deze week nog heen kunnen.’

‘Wanneer kan het werk eraan beginnen?’ vroeg de Engelsman, die het voorafgaande negeerde. Brunetti was nieuwsgierig naar de uitdrukking op het gezicht van de hoogleraar burgerlijk recht bij de vraag van haar partner, maar hij hield zijn aandacht op het Canal gericht en deed net alsof die andere mensen een taal spraken die hij niet verstond.

‘Zodra we de goedkeuring hebben. We hopen die over een paar maanden te krijgen,’ antwoordde Vittori-Ricciardi. De Engelsman, bedacht Brunetti, zou ‘een paar maanden’ horen en niet ‘we hopen’ en er geen idee van hebben hoeveel dichter bij de waarheid dit laatste was.

Er viel een stilte. Vittori-Ricciardi stak zijn arm door die van de andere man. Hij probeerde er, zo dacht Brunetti, een spontaan gebaar van te maken, maar slaagde daar niet in. Het lukte hem alleen om de andere man aan het schrikken te maken, die zijn arm wegtrok. Ze verdwenen, met de vrouw langzaam achter hen aan, door een deur die leidde naar de salone waar ook de beschilderde balken waren, een van de architecturale details waar het palazzo om bekendstond.

Paola en haar moeder verrasten hem door bijna meteen door dezelfde deur te verschijnen, waarbij Paola de belofte aan ontsnapping meebracht. Toen ze op hem af kwam gelopen, stak ze haar rechterhand uit in een smekend gebaar. ‘Haal ons hier alsjeblieft weg, Guido. Zeg tegen Demetriaana dat je iemand moet gaan arresteren.’